N^ER 27. z Warszawy R. 1795.
d. 7. Kwiet: we Wtorek.

KORRESPONDENT

WARSZAWSKI y ZAGRANICZNY.

Z Warszawy dnia 7. Kwietnia 1795.

Należy, abyśmy każdemu, skoro to iest w naszey mocy dotrzymali słowa, tym bardziey Publiczności. Cośmy więc przeszłey Soboty na dzisieyszy przyrzekli Wtorek, to dziś dopełniamy. Gdy pomiędzy Autorem Korrespondenta za Przywileiem Króla Jmci *cum jure exclusivo*, i JP. Szambelanem *Włodkiem* zaszczyconym Sancitem Konfederacyi Targowickiey, a poźniey Uprzywileiowanym do wydawania Gazet także *cum jure exclusivo* zaszła kwestya, iakie maią być wydawane w Piśmie Peryodycznym wiadomości; Rząd tuteyszy nim stosowną do Przywileiow i Komplanacyi wydał Rezolucyą, zatrzymało się w przeszłą Sobotę Pismo na moment w celu oczekiwaney szanowney determinacyi. — Tę odebrawszy, Kommunikuiemy co do słowa Publiczności.

BUKSHEWDEN GENERAŁ MAJOR Woysk Nayiaśnieyszey IMPERATOROWEY Wszech Rossyi, Jey Imperatorskiey Mci Fligiel Adiutant, Orderow różnych Kawaler, w Warszawie kommenderuiący, w Prowincyach Koronnych Woyskiem Rossyiskim zaiętych Rząd sobie polecony maiący.

Odpowiadaiąc na Memoryał J. X. *Malinowskiego* Przywiley *Exclusionis* na wydawanie Pisma Peryodycznego maiącego, po odebraniu na takowy Memoryał explikacyi od JP. *Włodka* Przywiley także *Exclusionis* na wydawanie Gazet maiącego, deklaruie, iż obydwie Strony po-

Cc

dług opisu Przywileiow im służących, oraz komplanacyi w tey mierze między stronami w Warszawie w Miesiącu Styczniu 1794. Roku zawartey, w wydawaniu Pism wychodzących zachowac się powinny. Gdy zaś wszystkie wychodzące z druku pisma pod censurę podpadaią, zaczym że piszący Gazety i Pisma Peryodyczne nie w przód one wydawać mogą, dopokąd approbata na wydanie onych od W. J. X. Albertrandi Kanonika Warszawskiego do censury wezwanego nie nastąpi, mieć chcę.— Dan w Warszawie dnia 1. Kwietnia 1795. Roku.

(L. S.) Bukshewden

z Grodna dnia 2. Kwietnia.

Uniwersał od Litewskiego Generała Gubernatora Xięcia Mikołaia Repnina, wszystkim Obywatelom W. Xstwa Litewskiego.

O arendowaniu Podatków niektórych.

Z obowiązku poruczonego mnie od JEY IMPERATORSKIEY MOSCI starania o to, aby potrzebny we wszystkim porządek, był w W. Xstwie Litewskim wprowadzony, wszedłem w rozpoznanie dochodów Skarbowych, i w ich liczbie, Czopowe. Sosowe, Konsumpcyine, i Sztempel Kartowy, znalazłem w takim stanie, iż te podatki lepszego urządzenia potrzebuią, tak, iżby z ubespieczeniem dochodu Skarbowego Obywatelom razem otworzył się sposób do uzyskania własney wygody; a to przez uczestnictwo czyli zawiadywanie tych Artykułów, z których się przychody kraiowe składaią. W tym dwoistym widoku, osądziwszy za rzecz naydogodnieyszą podatki Czopowy, Sosowy, Konsumpcyiny, i Sztempla Kartowego wypuscić na rok ieden w arędę, oznaymuię ninieyszym Uniwersałem Obywatelom W. Xstwa Litewskiego, tak Szlacheckiego Stanu, iako też Mieyskiego i Kupieckie-

go, iż ci, którzyby sobie życzyli takowey arędy, czy to w którey części Litwy, czy to w mieyscach, gdzie się wyż rzeczone podatki wybieraią, maią udać się do mnie do Grodna na dzień Aprila 2. (13.) dla ustanowienia ceny, czyli dla Licytacyi. Szlachta nieinaczey, iak tylko świadectwem maiątku swego, które ma być przez dwanaście osób Szlacheckich podpisane z tym warunkiem, iż w przypadku, gdyby obeymuiący Podatki arędą, z niey się nieuiścił, z własnych maiątków za niego odpowiedzą; które to maiątki wymienione być maią w takowych zaświadczeniach w Ziemskiey lub Grodzkiey Kancellaryi oblatowanych. Podobnież Mieszczanie i Kupcy takowey arędy szukaiący maią przybywać w zaświadczenie od Magistratu opatrzeni. Nadto wolno iest Mieszczanom i Kupcom złożyć spólność czyli kompanią, ubiegać się przez Licytacyą do wyż wzmienioney arędy, i przysłać od siebie osoby przyzwoitą do tego zamiaru Plenipotencyą umocowane. Dan w Grodnie miesiąca Marca dnia 1795. roku.

(L.S.) MIK: Xiążę REPNIN.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

ANGLIA.

Z Londynu d. 12. Marca. Od Kollegium olnictwa, którego Prezydentem iest Kawaler *Sinclaire*, ogłoszona iest nadgroda za naylepiey prawioną rolą, na któreyby pewney obszerności aywięcey urodziło się kartofli. Przed ogłoszeniem takowym ieden z Dzierżawców zasadziwszy 3. korce tego owocu, zebrał 150. korcy.

Stawiono udaiącego się za Proroka nazwanego *Brothers* przed Radą. Twierdził on z początku, że wyższe są iego wiadomości nad wszelkie opinie ludzkie, albowiem przewidzenia iego

całe przeciwne są temu przeciwko sobie postę powaniu, i przeto nie chciał żadnym sposobem iść z więzienia do poiazdu, ale gdy przystępo wać zaczynano do gwałtownego prowadzenia, na gle się porwał z mieysca, szedł do poiazdu, siad i zawołał: *Spełniło się proroctwo.*

Prosił stanąwszy przed Radą, aby raczyl korzystać z przestróg iego naypożyteczniey szych ato póki ieszcze po temu czas. Dodał, iż nay troskliwszy iest o los Familii Królewskiey, któ rey bierze na siebie we wszystkim staranie, c tylko nie iest przeciwnym iego wysokiey mißy.

Dekret wzięcia go w areszt wyraża, iż u więziony ma być iako bluźnierca podług statut Królowey Anny. A zatym i dalszy proceß for mowany ma być przeciwko niemu, aby podłu praw nastąpiła kara, są iednak tacy co go bronić chc iako maiącego pomieszany rozum. Nastąpi wię iedno z dwoyga, albo wyznaczona będzie kar na bluźnierców nazwana *pillory*, albo, że zmy słony Prorok *Brothers* uznany za waryata, v *Bedlam* na mieyscu dla takowych ludzi przezna czonym zostanie zamknięty.

Sławny Wenet, nazwany Hrabia *Zenobio* miał roku przeszłego być z Anglii odesłany, ia ko sprzyiaiący demokratycznym prawidłom, al znalazł sposób uwolnienia się od takowego roz kazu. Wzięty albowiem został do więzieni *Kings bench* za niewielki dług, lubo dosyć iest bo gaty. Przemieszkiwał więc do tych czas w An glii, ale teraz powtórny wyiazdu nakaz onem iest posłany.

Niektóre Milicyi Regimenta znaczny roz ruch w *Birmingham* wzniecily. Dodaią listy tym donoszące, że skuteczne przedsiewzięte s nieżwłocznie do uśmierzenia tumultu środki.

Piszą z *Balasary* Miasta leżącego w Indy ach wschodnich pod datą 5. Sept: że obserwo wano tam osobliwsze dziwowisko na niebie, to iest ż

się tam okazała gwiazda dziwnie iasna, i znaczney wielkości, ktora niżey horyzontu na 50. gradusie postrzeżona była, ta na zachod zdała się iakoby stopniami postępować, potym wznosiła się do gory, toż zdawała się, iakoby wahać na iednę i drugą stronę biegiem horyzontalnym od północy ku południowi, a takowe iey poruszenie odnawiane było po kilkakroć, nakoniec zupełnie zniknęła. Ciekawi tu są w Londynie, izali w ktorey części Europy takowa osobliwość nie była widziana?

Monitor Paryzki pod datą dnia 5. Marca wydany, donosi, że Francuzi z transportem znacznym woyska na wyspę *Korsykę* wysiedli.

FRANCYA.

Z Paryża dnia 13. *Marca.* Deputacya od Miasta *Gand* uskarżała się przed Konwencyą na niezmierne kontrybucye, których dostarczyć niemoże. Niedostatek wszelkich do życia potrzeb tak się dalece pomnaża, iż Obywatele prawie wszyscy w ostatniey zostaią nędzy. Rzecz niepodobna, gdyby to miało być wolą Konwencyi, żeby to iedno tak zgubione miasto 7. milionów kontrybucyi w gotowiznie miało zapłacić. Odesłano do deputacyi ocalenia.

Sekcya nazwana *de l' Unite* odwołuie się do sprawiedliwości Konwencyi względem Deputowanych, których wyięto z pod prawa. Doprasza się, iżby sądzeni i karani byli skoro wykroczyli, lecz ieśliby niewinni byli, aby do swych funkcyi przywróceni zostali, dekretowano.

Cambaceres czynił rapport względem stosunku Państwa Francuzkiego z obcemi Potencyami w następuiącym znaczeniu:

„Jeśli rzucicie oko na Europeyskie mocar„stwa, uyrzycie, że woyna nie iest ieszcze do„kończona. Są narody, które w rozwalinach o„statniey swey zguby wolą raczey zagrześć się, „niżli rowność i wolność przyiąć. Już są nego-

„cyacye względem pokoiu rozpoczęte, albo zbli„żone do końca. Trzeba z niektóremi Państwy „zawrzeć udzielne traktaty, abyśmy kiedyżkol„wiek do powszechnego przyiść mogli pokoiu."

Zatym podał *Cambaceres* proiekt w następuiącey treści:

1mo. Deputacya ocalenia publicznego negocyuie względem zawarcia traktatów pokoiu, alliansyi, neutralności, i handlu. Już niektóre stosowne do tego kondycye są ułożone, i przed się bierze śrzodki, aby takowe punkta nayrychley były uskutecznione.

2do. Traktaty są podpisane albo przez Członki Deputacyi, albo przez Ministrów pełnomocnych, którym daie moc, iako Delegowanym na to.

3tio. Traktaty aby miały przyzwoity walor, powinne być roztrząśnione, i ratyfikowane przez Konwencyą.

4to. Umowy poprzednicze, iako to zawięszenie broni, neutralności wzaiemney układy niekoniecznie przez Konwencyą ratyfikowane być maią.

5to. W przypadku gdyby iakie umowy potrzebowały sekretu, pod ów czas Konwencya wyznaczy 12. osób, które roztrząsać obowiązane będą czynności polityczne, czy one maią stosunek do prawideł Republikańskich, czyli onym są przeciwne.

6to. W przypadku, że się te zgadzać będą z dobrem Rzeczypospolitey, Konwencya naznaczy termin, w którym Deputacya powinna dać sprawę o krokach negocyacyi, i o wszystkich śrzodkach do tego końca przedsiewziętych.

Mowę i proiekt *Cambaceresa* wydrukować, i dla roztrząśnienia dalszego wzięto do namysłu.

Dnia 5. Marca Deputacya ocalenia została odnowiona. Na mieyscu *Cambaceresa*, *Carnot* i *Pelet*, obrani są *Reubel*, *Sieyes* i *Laporte*.

Z dawnieyszych zaś w urzędzie swym zostali: *Jędrzey Dumont*, *Boissy d' Anglas*, *Dubois, Crancé*, *Marec*, *Chazal*, *Breard*, *Fourcroi*, *Merlin de Douai*, i *Lacomb S. Michel*.

Dopiero sprawiedliwość oddaią męstwu heroiny *Charlotty Corday*. Kładą ią w porownaniu z naysławnieyszemi starożytności niewiastami. Jeden z Zurnalistów uważa, iż ma być osobliwie porownana do *Muciusza Sceuoli*, który chciał zabić *Porsenę*, lecz przez omyłkę Sekretarza iego ugodził. (Rozumie przez Porsenę *Roberspierra*, a przez Sekretarza iego *Marata*).

HOLLANDYA.

Z Listow Hollenderskich od dnia 20. *Stycznia, do dnia* 10. *Marca.* Listy do Hamburga, Bremen, Altony, Danii maią oddawane być na Pocztę nie zapieczętowane, wprzod ma one Obywatel Reprezentant wyznaczony na to zrewidować, i ieśli nic szkodliwego kraiowi w nich nie znaydzie, zapieczętowawszy do expedycyi oddane będą.

Baron *Linden* od Francuzkiego Generała *Gagnier* w *Uliessingen* otrzymał ordynans we 24. godzinach z *Zeelandyi* do *Hagi* wyiachać; któremu, aby z przepisaney drogi nie zbaczał, ieśli nie chce być aresztowanym, nakazano. Podobny Ordynans Pan *Citters* otrzymał, który na rozkaz Francuzkich Kommissarzow urząd swoy złożyć musi.

Stany Generalne dawnieyszą Radę Stanu skassowały, a ustanowiły Departament woienny. Członki i Ministrowie Stanu Rady otrzymały uwolnienie od funkcyi swoich. Departament ma tytuł: *Deputacya dla powszechnych interessow związku Kraiu.* Ma ona Dyrekcyą nad woyskiem lądowym, Fortecami, Magazynami, Arsenałami, Lazaretami, i nad ogulnym stanem Rzpltey skarbu. Te członki ze wszystkich Prowincyi Rzpltey maią być mianowane.

Obywatel *Piotr Paulus* Prezydenstwo Zgromadzenia tymczasowych Reprezentantow Hollandyi złożył, a *G. J. Lous* na iego mieyscu mianowany został.

Francuzcy Reprezentanci Ludu nie przedsiębiorą ieszcze żadnych dotąd politycznych urządzeń względem Hollandyi, póki od Hollenderskiey wprzód Konstytucyiney władzy nie zaydzie naradzenie się. Woysko atoli zostaie prosto pod rządem Francuzkich Generałow.

Już w wielu Hollenderskich Prowincyach zaczyna brakować chleba.

Haga, którą wprzód nie liczono wrzędzie miast, i przeto nie wysyłało Deputowanych do Stanow, iest porownane teraz z innemi, i otrzymało pozwolenie wysyłać. — Katolicy i Mennoniści tak w *Hadze*, iako i w innych Miastach za współczłonkow municypalności są uznani.

Pensyonarz Rady *Spiegel*, i Hrabia *Bentik* zostaiący dotychczas w więzieniu, otrzymali pozwolenie odbierać wizyty od swych krewnych.

Drożyzna w Holandyi coraz się wzmaga, gdyż nie ma dowozu potrzebnych wiktuałow.— Stronnicy Xiążąt Oranii często się daią słyszeć z owym odgłosem : *Orange boven.* (w górę Pomarańcze) Z tey przyczyny w wielu Miastach patrole podwoiono.

Tymczasowi Reprezentanci Ludu Hollenderskiego do pierwszego dnia Maia tego Roku zakazali pędzenia wódek pod karą za pierwszą razą 300. za drugą 3.000. zł. Przyczyną tego iest drogość zboża, w które Hollandya nie iest zapasna, a zatym dla obawy niedostatku uczyniono to urządzenie.

Reprezentanci ludu Fryzyiskiego uznali i oświadczyli że skassowany iest urząd Sztadhudera w Osobie Wilhelma V. i wszystkich iego następcow. — Dobra zaś Sztadhuderowskie we Fryzyi podpadły Konfiskacie.

Przed kilką dniami Francuzcy Reprezentanci przysłali do Generalnych Stanow uroczystą Deputacyą, na czele którey był General Dumonceau. Przyniosła ta starożytne pamiątki, ściągaiące się do historyi naszey oyczyzny, między innemi szablę nieśmiertelnego Admirała Hollenderskiego de Ruyter, który wielą zwycięstwy był sławny, którą z wielkim niosł uszanowaniem sam Dumonceau. Officerowie Sztabowi wielką trąbę i złotą armatę, którą Indyański Xiąże Generalnym Stanom darował, także złoty kubek, z którego pierwsi naczelnicy Rzeczypospolitey piiali. General Dumonceau otrzymał w podarunku od Generalnych Stanow pięknie przybranego iezdnego konia, i przytym dla graiących muzykantow 100. Dukatow.

Drzewo wolności w Hadze na tym mieyscu iest zasadzone, gdzie w Roku 1787. piramida na pamiątkę tameczney rewolucyi wzniesiona była.

Powszechnie wszystkie ustawy teraz postanowione do póty maią trwać, póki Narodowa Konwencya zebranego Batawskiego ludu nie będzie utworzona.

Z Leuwarden dowiaduiemy się, iż dnia 19. t. m. Stany Fryzyi przez Deputacyą Rewolucyiną w tey Prowincyi są postanowione. Obywatel *Borgink* na czele tey Deputacyi miał dość uszczypliwą przedmowę, w którey mianował ich Wysocy i Wielcy Panowie, a razem oświadczył, iż ten tytuł w przyszły czas ma bydź przez chlubny tytuł Obywatela zastąpiony. Daley oświadczył, iż którzy z swych urzędow będą złożeni, od przysięgi tylko, lecz nie od odpowiedzi wolni będą. — W Kapitulacyi *Zeelandyi* wyrażono, aby ta Prowincya przymuszaną nie była Francuzkie woyska do Miast *Zeelandyi* przyimować na Garnizony. Atoli

woyska tameczne przysięgły, że przeciwko Rzpltey Francuzkiey nigdy więcey broni podnosić nie będą. Na co z strony Francuzkiey odpowiedziano, iż Hollenderskie woyska po wypełnioney przysiędze nie służenia więcey przeciwko Francyi broń swoią mieć, i służbę Policyi w Miastach odbywać mogą, i że iedynie tylko na wyspę *Walheren* potrzebne Francuzkie woyska nie więcey iak od 6. do 700. ludzi wynoszące przybędą. — Widać z tąd, że Prowincya *Zeelandya* między wszystkiemi Prowincyami naylepszą Kapitulacyą zawarła. — Powszechnie uważaią, iż ta Prowincya, która zawsze domowi Xiążąt Oranii przychylną była, Rewolucyą nie z naywiększą przyięła ochotą, gdy inne Prowincye naywiększą do niey chęć okazały.

Admirał *Kinsbergen*, oba Panowie *Fagel*, Leutnant *Heyden*, i Leydeyscy Deputowani na wolność są wypuszczeni.

Generał *Pichegru* ma swoią Głowną Kwaterę w *Utrechcie*. Wkrotce Kampania z wielką siłą ma się otworzyć.

Dnia 24. Lutego otrzymała Municypalność Amsterdamska pismo od Deputacyi woyskowey w *Hadze*, aby w czasie 24. godzin 20,000. par trzewików dla woyska Francuzkiego do *Utrechtu* przystawiono.

Dnia 26. Lutego Hrabia *Löwenhielm* Szwedzki Minister podał Memoryał Generalnym Stanom, gdzie wyraża: „Iż mu doniesiono, że „różne Hollenderskie handlowe Miasta otrzymały rozkaz podać specyfikacyą ilości znayduiącego się zboża w Magazynach, i że połowa „onego ma być w Rekwizycyą wzięta. Spodziewa się, iż to prawidło żadnego stosunku „co do własności poddanych neutralnych Państw „mieć nie będzie, a przeto żąda zupełnego zatwierdzenia beśpieczeństwa.” — Odpowiedziano mu, że Zgromadzenie nic ieszcze nie wie o

takich prawidłach, któreby wzbudzać mogły troskliwość o bespieczeństwo własności Poddanych neutralnych Państw. Gotowe atoli iest przyłożyć się, aby każdy otrzymał zupełne zatwierdzenie własności swoiey.

Deputacya Reprezentantom Francuzkim doniosła, że Rząd Batawski Prawa Obywatelskie i zniesienie godności Sztadhudera uroczyście zatwierdził. — Reprezentant *Alquier* przyiął tę Deputacyą, i zaprowadził do sali, gdzie się Generał *Pichegru* i Suita znaydowała. — Obywatel *l'Estevenon* imieniem Generalnych Stanow miał przedmowę. Przy końcu rzekł: „O gdyby żą„dania dopełnione były całego Narodu Batawow, „a nayściśleyszy związek z Francyą dla powsze„chnego dobra obu Narodow, dla szczególnych „Francyi interessow, i dla zupełnego zniszcze„nia knowanych przeciwko nam proiektow na „zawsze był zawarty: Przeto Obywatele Re„prezentanci związki nasze z Francyą mogą być „pożyteczne, a naszym nieprzyiaciołom, osobli„wie tym, szkodliwe, którzy od początku na„szey exystencyi polityczney nayglownieyszemi „byli tey Rzpltey, tudzież iey handlu, i właści„wey niepodległości przeciwnikami. Łatwo ich „wszelkie intrygi i zamachy zniszczyć możemy, „skoro tylko Alians na wzaiem taki zawarty „będzie, mocą którego nayskutecznieysze i „nayprędsze prawidła przedsięweźniemy do pro„wadzenia przyszłey Kampanii, równie na mo„rzu, jako na lądzie."

Francuzki Reprezentant ludu *Alquier* odpowiedział na tę mowę w podobnych sentymentach, ale tylko w ogulnych wyrazach, że i Francya oczekuie tego momentu, w którym oba Narody wolne mocno złączone dla dobra obu Narodow, i dla przywrócenia światu pokoiu połączą swe zobopolne siły przeciwko owey polityce, która stara się w obrzydłe iarzmo niewoli podbić Narody.

Z Wiednia dnia 18. *Marca.* Brat Xcia d' Ottojano z linii młodszey famili Xiążąt Medyceuszow został wplątany do spisku nie dawno w Neapolu odkrytego. Był on Szefem Policyi i niektóre inne posiadał urzędy. Został aresztowany i w Fortecy Gaeta osadzony. Czterech wyznaczono Kommissarzow dla formowania iego processu. Dwóch Adwokatow sławnych i Professor Matematyki oprócz innych wielu, do tego spisku należeli.

Z Wesel dnia 19. *Marca.* Woyska Pruskie maią zaiąć Miasto Rees między tuteyszym Miastem i Kliwią leżące; Austryackie zaś woyska niższy Ren zasłaniać przeciwko dalszym nieprzyiacioł krokom przedsięwzięły. Dochodzą nas wieści, że po takowey stanowisk odmianie Francuzi z niektórych swych dawnieyszych pozycyi nie co się usunęli. Generał Köhler kommenderować będzie w Rees Pruskim woyskiem. Oczekuią tam znacznych posiłkow od Feld-Marszałka Möllendorf, który się pomyka dosyć z wolna, (snać wymagaią tak okoliczności) przez niektóre Powiaty Monasterskiego Biskupstwa ku Francuzom, którzy w obrótach naybarziey woiennych nie lubią powagi.

Z Lipsztadt d. 21. *Marca.* Gdy Francuzi w okolice Münster, Lingen, Teklenburg i wschodniey Fryzyi co raz głębiey wkraczaią, Pruska zatym armia złączoną siłą tamże maszeruię. Jakoż 4. ostatnie Dywizye przedsięwzięły prosto w brew nieprzyiacielowi zayrzeć dla obrony tamtych okolic, wszakże mocno się lękać trzeba, aby to wszystko nie było za późno, a ztąd aby ta niewczesna żwawość nie tylko nieskuteczna, ale nawet i szkodliwą nie została.

Feld-Marszałek Möllendorf znayduie się tu razem z rekwizytami do główney kwatery należącemi. Dowoz do tuteyszego Magazynu trwa-

nieprzerwanie. Wczora wysłano ztąd wiele sztafet w różne strony.

Z Wezel dnia 22. Marca. Nic nie zdołało upadaiącą nadzieię pokoiu barziey zniszczyć, iako nowe przedsięwzięte zamiary ku obronie tuteyszego Mista. Wyszedł temi dniami rozkaz, aby wszystke płoty żywe, zarośle i drzewa nie owocowe około fortecy stoiące wycięte były. Co głębokie wrażenie w mieszkańcach sprawiło, a uskutecznienie tego przeświadczało widocznie o woynie dalszey. Są iednak mniemania tak uporne, że utrzymuią koniecznie, iż takowe pozory naypewnieyszy wkrótce zbliżą pokoy. W takiey sprzeczności zdań przybito na iedney z bram tuteyszych:

Pacem hic, alter clamat bellum,
Divina! & eris mihi magnus. . . . Apollo.

Toż po Polsku.

Ten pokoy bliski głosi, ów ciąg woyny długi,
Zgadni, a ia ci powiem, żeś Apollo drugi.

W Rees ieszcze stoią Cesarscyi patroluią o 3. ćwierci mile za Miastem przygotowania czynią ozańcować się.

Francuzi podobnież w Emmerich okazuią kroki, gdzie wiele kontrybucyi wyciągaią.

Z Elberfeld donoszą, iż wszyscy się spodziewaią, że Austryacy Düsseldorf opuszczą, a na ich mieysce Prusacy nastąpią.

Wiadomości z Xięstwa Berg w Westfali, należącego do Palatyna Renu dochodzą, że owsa i siana by za naywiększe pieniądze zgoła nie można dosać. Ztąd gospodarze bydło dla niedostatku furażu marnie tracą. Albo zdycha, albo zabiiaią wynędznione na pokarm nikczemny.

Hrabstwo Pruskie Mark, tudzież Münster. i Xstwo Kliwii są zamknięte przez Francuzow. Kray także Julii należący do Elektora Palatyna, który śpiżarnią zowią, od Francuzow iest opanowany, a tak oczewistego głodu spodziewać się trzeba.

Straszne choroby tu i do około panuią, wiele z dyssenteryi umiera ludzi, o czym w zimie nie wiedziano.— Są to skutki niedostatku chleba w czasie tęgich mrozow.

W ostatnich Miesiącach nadzwyczáyney drożyzny przy nayniekczemnieyszey żywności, gdy Fabrykańci zaledwo mogli dokupić się sucharow dla wyżywienia siebie i swych dzieci, w wielu mieyscach żołędzie przysmakiem były.

Z Osnabruka dnia 22. *Marca.* Hannowerska głowna kwatera, ktora tego tygodnia ztąd wymaszeruie, ma być do Delmenhorf przeniesiona.

Wczora przybył tu Francuzki Sztabs-Officer z trębaczem do Generała Harcourt. Treść iego depeszow ieszcze nie wiadoma. Sądzą iednak, iż się te ściągaią do zamiany niewolnikow.

Z Oldenburg dnia 25. *Marca.* Angielski Lazaret, ktory miał być transportowany, teraz będzie przeniesiony do Elsfleth; a ztamtąd na statkach popłynie. Przed Atens na rzece Weser znayduie się 110. przewozowych batow dla zabrania Lazaretu i przewiezienia do Anglii.

Z Lingen dnia 25. *Marca.* Francuzi gotuią się przez wschodnią Fryzyą maszerować, ale sprzymierzeni tamować im drogę maią. Jakoż od kilku dni wysyłaią tam rożne Dywizye—

Wczora przybył do tuteyszego Miasta Regiment Brunświcki, ktoren dziś do Meppen wychodzi.

Dziś po południu nadciągnął tu Batalion Hannowerskich Granadyerow. Wszystkie te woyska dążą ku wschodniey Fryzyi— Jutro Prusacy maią tu przybyć.

Z Frankfortu dnia 21. *Marca.* W iednym tuteyszym pismie z Paryża donoszą, iż Francuzkie woyska żądały u Konwencyi, aby wysyłać mogły swych Deputowanych, ktorzyby mieysce i głos w Konwencyi mieli.

Słowo *Chouans* pochodzi od *Chouette*, to iest *Sowa*, i dowodzi, iż Rąbusie, nocy do swych zamiarow. to iest plądrowania potrzebowali, generał Stoflet, który 16. lat w Niemieckim Regimencie służył za Granadyera, zgodzić się on nigdy z Generałem *Charette* nie mógł. On to na swey chorągwi te słowa kazał napisać: „Kto swey oyczyznie dobrze służy, nie potrzebuie żadnych przodkow.„

Pruskie Xcia Hohenlohe Korpus usuwa się coraz daley z tuteyszych okolic. Już się od Friedburg aż do Giessen rozciąga zapewne dla zasłonienia Heskich kraiow i zbliżenia się do armii Möllendorfa.

Cesarska i Rzeszy Niemieckiey armia razem z garnizonem Moguncki rozciągniona od 20. do 25. mil wynosi od 130. do 140,000.

Szańce Cassel przy Moguncyi z naywiększą troskliwością wzmacniać pośpieszaią, do którey pracy przygnano tysiąc chłopow z Cyrkułu wyższego Renu.

Z Frankfurtu dnia 22. Marca. Upewniaią, iż albo za 14. dni pokoy nastąpi, albo, ieśli do tego nieprzyidzie, woyna z podwoioną siłą popieraną będzie. Wszystko to zawisło od odpowiedzi, którą ma przywieść Kuryer z Bazylei od Pruskiego Ministra Barona Hardenburg.

Mianowanie Generała Pichegru Kommendantem Reńskiey armii okazuie, iż Francuzi znowu zamyślaią być w czynności od strony Renu.

Z Münster dnia 24. Marca. Znowu nas cieszyć zaczeła nadzieia. Prusacy z wielką tu siłą dążą. Jutro czekamy Generała *Kalkreuth.* Feld-Marszałka *Möllendorfa* kolumna przez *Lipsztadt* maszeruie, a Hannoweranie na lewym skrzydle zbliżaią się w te strony. Zaczynaią niektórzy wróżyć, że Francuzi z Hrabstwa *Bentheym* cofną się. W niższey *Ems*, ieszcze sprzymierzo-

ne woyska prawy brzeg tey rzeki trzymaią. Powszechnie sądzą, iż Feldmarszałek *Möllendorf* zacznie wkrótce operacye barzo skuteczne, i starać się będzie odegnać Nieprzyiaciela aż na tamtą stronę *Ysel*, chociaż Francuzi widocznie z tych naszych zabiegow żartuią, za nic sobie one poczytuiąc, i zdaią się chcieć opanować *Wessel*.

Z Osnabruka dnia 18. Marca. Na dzień 24. oczekuiemy tu zapewne Feldmarszałka *Möllendorfa*. Pruska głowna kwatera ma tu bydź przeniesiona. Wczora i zawczora słyszeliśmy mocne bicie z armat od strony *Renu*. — Kuryer tu doniosł, że Francuzi *Bentheym* opuściwszy, do Hollenderskich granic mieli się cofnąć. Jeśli to prawda, czas zapewne okaże. Gdy Zamek *Bentheym* Francuzom został poddany, Hanowerski Kommendant Leytnant *Duplat* od Francuzkiego Generała *Damme* bardzo przyiacielsko był trakrowany, a nawet i do stołu był zaproszony. Otrzymał więc pozwolenie Hannowerski Generał ze wszystkiemi bagażami i artylleryą cofnąć się do *Renu*.

Dnia 14. *Münsterskie* wsie *Grenoar* i *Ochtrup*, o 2. milę od *Heinfurt* leżące, przez Francuzow obięte zostały. Znayduiące się tam Hanowerskie Regimenta przed siłą Francuzką cofnęły się iak ich zwyczay.

TURCYA.

Z Semlina d. 26. Lutego. Turcy nazwani *Keresialli*, zebrawszy się w liczbie do 1,000. rozruch uczynili, i zagrażaią Adryanopolowi. Póty oni gwałtownych kroków nie zaprzestali, póki 30,000. piastrów dla ułagodzenia ich nie nadesłano. To dziwna, że Basza Adryanopolski mogąc woyska 30,000. przeciwko nim wysłać, tego nie uczynił, ale wolał im dodać materyału do zuchwałości dalszey.

DODA-

DODATEK Do... N^RU 27.

KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO Y ZAGRANICZNEGO.

we Wtorek dnia 7. *Kwietnia Roku* 1795.

---

z *Warszawy.*

W dzień wielko-czwartkowy po nabożeństwie zwyczaynym przez JX. *Malinowskiego* Bis: Cynneńskiego w przytomności JW. *Bukshewdena*, i Familii; tudzież wielu Generałów i Sztabs Officerów Rofs: oraz licznie zgromadzonego ludu odprawionym, JX. *Litta* Arcy-Biskup Tebański Nuncyusz Apost: w domu rezydencyi swoiey 12. ubogim przy zwykłych ceremoniach umywał nogi, toż hoyną opatrzywszy iałmużną, dawał tymże obiad, gdzie naydystyngwowańsi goście przykładnie do stołu służyli, a Jeymć Panna *Bukshewden* Córka Jmci Pana Generała, przez kwestę do stu kilkadziesiąt Czerw: Złot: dla Dzieciątka Jezus zebrała iałmużny.

Mimo różnych uroień, i wynikaiących ztąd mniey uważnych wniosków, oraz fałszywych nieoświeconego ludu pogłosek, zawsze, a naybarziey w ostatnich dniach postu spokoyność i skromność w całym mieście przy nabożeństwie przykładnym i zwyczaynym obchodzeniu grobów panowała.

W Sobotę Wielką z rana intonował Alleluia, wieczorem zaś odprawił Rezurrekcyą JX. *Malinowski* Bisk: Cynneński w Kollegiacie S. Jana, gdzie znowu przytomny był JW. *Bukshewden* z wielą Generałami i Sztabs-Officerami, przez cały czas trwaiącego aż do końca iutrzni nabożeństwa. Woysko Rofs: przed Kościołem, a wewnątrz Garnizon Miasta stał w paradzie. Pod czas Rezzurrekcyi Stare Miasto illu-

minowane było, a Rossyiska Artylleryа z armat wielkich rzęsisto ogłaszała takowy festyn.

W niedzielę Summę JX. Nuncyusz w przytomności tegoż JW. kommenderuiącego Generała w Kollegiacie S. Jana celebrował.

Ze Lwowa dnia 12. *Marca.* Przed kilką dniami zdarzył się tu następuiący przypadek. Doktor *Wilhelmi* kazał, do sporządzenia w domu swoim okien, zawołać szklarza żyda. Przy robocie, miał żyd czas rozpatrzyć się w pokoiu, i uważać gdzie co kosztownego ze sprzętów leżało. Po zakończeniu swego dzieła, i otrzymaney zapłacie, poszedł do domu. Tam nie długo bawiąc; ponieważ wiedział, iż Doktor z domu wyszedł; powrócił natychmiast, a otworzywszy pokoy kluczem złodzieyskim, zabrał co tylko mógł, pod płaszczem ukryć. Przyszedłszy do domu ze zdobyczą, wrócił się znowu po szkatułę, którą zabrał. Na schodach spotkał go Doktor powracaiący do domu. Na zapytanie czego chce, odpowiedział żyd, iż go do swego dziecka chorego chciał prosić, ale go w domu nieznalazł, lubo wszystkie drzwi otworem stoią. Doktor kazał mu póyść z sobą do pokoiu, obiecuiąc, iż zaraz do iego dziecka z nim póydzie; Lecz gdy żyd wracać się niechciał, i owszem nalegał, ażeby szedł zaraz do chorego, powziął Doktor podeyrzenie, i przymusił żyda, iż z nim do pokoiu przyszedł. Tu postrzegł Doktor próżne mieysce gdzie szkatuła stała, i zaraz odchylił żydowi płaszcz, alić szkatuła. W tym żyd rzucił się na Doktora i obaliwszy starca na ziemię, zaczął go dusić. Krzyknął Doktor, co gdy ludzie iego na dole będący usłyszeli, obronili Pana, a mordercę oddali do sądu.

ANGLIA.

Z Londynu dnia 13. *Marca.* Gdy nieporozumienie się Parlamentu z Vice-Reyem Irlan-

łyi Hrabią *Fizwilliam* nie mogło być zaspokoione, zatym Król Jmć Hrabię Camden na mieyscu tamtego mianował, P. Pelham pierwszym Sekretarzem, a Pułkownika Wesley Generalnym Adjutantem.

Ci wszyscy w przytomności Króla w Pałacu St James wykonali przysięgę, i iutro odieżdżaią do Dublina.

Hrabiego Fizwillam co godzina czekaią tu przybycia. Ten przed swoim odiazdem od wszystkich miast i okolic Irlandyi otrzymał adreſsa, w których tysiączne żale wyrażono z oddalenia się iego. — Katolicy kupcy okazali to w uroczystey Proceſsyi. — Zona iego mocno iest ukochana od ludu wszelkiego dla swych rzadkich przymiotów.

W Parlamencie Irlandskim także ustanowiono powszechny podziękowania adreſs do Hrabi Fizwillam, a to dla nieporownanych iego cnot ile że on od początku był przeciwny tey nieszczęśliwey i ſzkodliwey woynie.

Z Neu-York donoszą, że Francuzi na wyspie *St* Domingo zdobyli Cap-Tiberon.

W Martynice padł strach na mieszkańców tamecznych powszechny z przyczyny Francuzów, gdyż z Guadeloupy, gdzie znaczna eskadra przybyła, lękano się ich odwiedzin. Z Martyniki część artylleryi do wyspy S. Łucyi przeciwko upornym tamecznym wysłano Nigrytom.

Traktat handlowy między W. Brytanią i niepodległey Ameryki stanami w Neu-York z wielką radością przyięto. — Kongreſs także Amerykański zawarł z Hiszpanią traktat, mocą którego Amerykańskie Stany pod pewnemi kondycyami z Hiszpanią handel i wolną żeglugę na rzece Miſsiſsipi utrzymywać maią.— Tuteyszy Amerykański Poseł, Pan Pinkney do Madrytu dla podpisu tego traktatu wyiedzie.

W Hiszpanii Król wydał odezwę do ludu uspakaiaiąc go, choćby i cała Katalonia miała wpaść w ręce Francuzów, aby się nikt nie trwożył, ale każdy aby usiłował dać pomoc Rządowi do wstrzymywania póty natrętnych nieprzyiacioł, póki nienastąpi od wszystkich Stanów żądany pokóy.

Sądzą tu powszechnie, iż negocyacye zawarcia traktatów iuż są niedalekie do końca.

FRANCYA.

Z Paryża d. 13. *Marca.* Konwencya wyznaczyła Kommissyą z Osob 16. złożoną, aby ta ułożyła zasady Rządu we Francyi stałego. W pracy ona nieustanney dni i nocy przepędza, iednak względem układu władzy wykonawczey naywiększe ma trudności. Wiadomo, że przy pierwszych Konstytucyi Francuzkiey Roku 1793. opisach, tę propozycyą na stronę uchylono. Teraz wielu na to obraca oko, czyli takowa materya do Konwencyi będzie podana. Mniemaią niektórzy, że w czasie negocyacyi z Royalistami tę część należącą do przyszłego Rządu roztrząsano, która iako Francyą, tak i całą interessuie Europę.

Policya kazała ogrod w Paryżu nazwany *Palais Royal* otoczyć. Powszechnie twierdzono, że Jakobinow ukrytych wyśledzić usiłowali żołnierze, alić się okazało, że ta czynność była naśladowaniem gorliwości dawnieyszey *Chaumetta*, który tę budowę od kobiet bawiących się niegodziwym zyskiem chciał oczyścić. Złośliwi szyderstwa ztąd niektóre utworzyli, wszakże Policya słuchać Doktorów rady, za nayprzyzwoitszą rzecz osądziła.

W dalszych *Camhaceresa* przed Konwencyą rapportach wyrażaiących związki Francyi z obcemi Państwy, zawieraią się następuiące wyrazy:

„Rzeczpospolita naturalne ma granice. Z „iedney strony Alpy, z drugiey Pyreneyskie „góry, z innych dwuch stron dwa morza, a w „kraiu wolnym Allianci nasi od wiekow stale„cznie nam przychylni, acz przeciwną fakcyą „od nas gwałtownie odciągani. Ku północy za„graniczna im potęga czyniła nie mało w skoia„rzeniu się z nami przeszkody. — Ztąd wynika„ło, że Austrya godziła zawsze na to, aby Lo„taryngią opanowała. W. zaś Brytania na małą „Bretanią z iedney strony, a na Dunkierkę z dru„giey zayzdrośne wywierała oczy. Pozorem by„wała żegluga na Skaldzie Rzece nie raz wo„iennego zapału.

„W tychto kraiach dziś przez naszą broń „zdobytych, gdzie wiele rzek wziąwszy począ„tki oblewaią Departamenta nasze, i dążąc po „zapienionych korytach w przestrzeń morską, „wzywaią nas, abyśmy produkta nasze przemy„słowi onych powierzyli.

„Roztrząśnicie więc, izali od samey na„tury podana rada, i doświadczenie wieków nie „wymaga po was, abyście zakreślili pewną rę„ką granice Rzpltey Francuzkiey. Uważcie iza„li tak poważnego wykonanie zamiaru nie po„winno być zasadą i prawdziwą gwarancyą po„wszechnego Europy pokoiu.

Cambaceres tak potym swoy rapport koń„czy: „Powiedziano, że daleko trudniey rządzić „kraiem, niźli go podbić, czyliż nie można i tego „dodać, że tyleż iest trudów w doprowadzeniu do „końca negocyacyi? Gdy kto uważy na drobne „okoliczności, na rozmaite przeszkody, na za„chodzące trwogi, które w perspektywie okazu„ią nienaypomyślnieysze widoki, a te wiadomo „że oddalały często pokoy Europy, nie można „temu zaprzeczyć, że owe osoby, które za„wieraią traktaty mimo zdolność swoię, potrze„buią wielkiey z wielu stron pomocy."

Deputowany *Boursault z Vendée* przybył, i Konwencyi zawczora doniosł, że z Royalistami ukończona iuż woyna, lubo Malkontenci *Chuans* ieszcze się burzą. *Stoflet* posłał im w posiłku 1,500. ludzi.—Anglia przeprawiła nie mało Emigrantow na brzegi nasze.— *Boursault* uskarża się na Przełożonych po-brzeżnych, że nie byli ostrożni na korrespondencyą Anglikow.

Donoszą z Hollandyi, że Francuzka Armia w żywym iest poruszeniu do marszu.— Armia pod kommendą Generała *Moreau* spieszy przez *Oberyssel* do *Westfalii*. Druga pod kommendą Generała *Jourdan* przez *Gröninge* wkracza do wschodniey Fryzyi, i stara się przeciąć Sprzymierzonym kommunikacyą z morzem. Trzecia dąży przez kray *Geldryi* wzdłuż *Renu* do *Wezel*. Dywizye Generałow *Jourdan* i *Moreau* założyły swe Magazyny w *Gröningen* i *Oberyssel*, a woysko pod kommendą Generała *le Fevre* pakuie Magazyn swoy na statkach po Renie pływaiących. Donoszą także, iż wkrotce Hollenderski Regiment pomaszeruie ku Granicom, aby się złączył z Francuzami w Bruxelli.

Z Bruxelli donoszą, iż woyska stoiące *Sambry* i *Mozy* pod kommendą Generała *Jourdan* w *Emmerich Ren* przeszły. Lewe skrzydło tych woysk złączyło się z prawym pułnocney Dywizyi. Za pomocą tego złączenia się Republikańskie woyska formuią ogromną i straszną linią, która się od *Koblentz* aż do ostatnich granic skonfederowanych Prowincyi rozciąga. Z reszty oczewiście się wyświeca; iż Francuzi nie zamyślaią tylko się w obrębie zachować obrony własney, ale nowe iakieś układaią zabory, które nadzwyczaynym Europę zadziwią marszem. Iuż armie onych wkraczaią w Hannowerskie. Generał *Moreau* dowodzić ma w tey expedycyi. Niektóre linie pociągną się aż do *Lippy*. Widać zatym, iż chcą *Wesel* w blokadzie trzymać,

a silną sprzymierzonych odeprzeć potęgą, lubo i ci bardzo w tey okolicy są mocni.

Inne Pismo z Bruxelli donosi, iż powszechnie się tam spodziewaią, że oblężenie Fortecy *Wezel* otworzy nową kampanią.

HOLLANDYA.

Z Grönigen d. 21. Marca. Lord *Grenville* naszym Kommissarzom do Londynu wysłanym odpowiedział, że Król Pan iego wziętych w sekwestr Hollenderskich Okrętów w Angielskich Portach póty nie może uwolnić, póki Francuzi w Hollandyi przebywać będą. — Ci Kommissarze zostaną w Anglii, lub do nowych rozkazow, albo nowych zleceń. — Prowincya Hollandyi sprzeciwia się żądanemu od Pana *Nagel* odwołaniu, i domaga się, iżby do osobistey pociągniony był odpowiedzialności z przeszłych czynności swoich. Z tey przyczyny postanowiła swym Kommissarzom nowe zlecenia przesłać, oraz aby naysilniey domagali się u Ministerium Angielskiego uwolnienia zatrzymanych Hollenderskich Okrętów, a ieśliby Anglia trwała w swym uporze, aby się do Hollandyi wrócili.

Liczba Hollenderskich okrętow przez Anglików w sekwestr zabranych, wynosi do 140. Do którego rachunku nie należą Okręta woienne, i wschodnio-Indyiskie.

Municypalnośc w *Leiden* uskarzała się na zły stan skarbu swego. Prosiła więc u tymczasowey Rady Hollenderskiey, aby wszystkich wydatków poniesionych dla żołnierzy Francuzkich zwrot nastąpił.

Przysięga, którą teraz wszystkie Członki Magistratow, Sprawiedliwości, Ministrow, Kaznodzieiow, i Professorow muszą wykonać, w następnych zawiera się wyrazach: „Oświadczam „się uznawać i poważać nienaruszone prawo Człowieka i Obywatela, tak iako iest od tymcza-

„sowych Reprezentantow ludu Hollenderskiego „podług ich wydaney publikacyi dnia 31. Stycznia 1795. uroczyście ogłoszone. Przysięgam „także w moim urzędzie lub obowiązku ile mo„iey możności bronić to Prawo, i utrzymywać, „iako też przysięgam, że ia ludowi Hollender„skiemu na łonie którego właściwy Rząd znay„dować się uznaię, i Reprezentantom iego po„słusznym i wiernym być chcę, i to wszystko „pełnić będę, co dobremu i poczciwemu Oby„watelowi czynić przystoi i przynależy, na tym „wszystkim przysięgam."

NIEMCY.

Od niższey Elby dnia 20. *Marca.* Listy z *Göttingen* donoszą, iż wszyscy zostaią tam w nayw większey troskliwości i obawie. Garnizon z tego miasta wymaszerował, a sami tylko Obywatele utrzymuią przy bramach warty. W Hanowerze znacznieysze Familie wybieraią się umykać przed wiszącym snać nad sobą niebeśpieczeństwem. Jakoż bryk 21. z nayprzednieyszemi rzeczami odesłano w Duńskie kraie.

DONIESIENIA.

Uwiadomia się BORECKICH Herbu pół Łosośia, *którzy mogą wyprowadzić Genealogią do Jana* Boreckiego *nieżyiącego, i dokumentami autentycznemi dowod Genealogii zupełnie okazać tego Herbu, udać się maią do Xiędza Rossyiskiego będącego w Pułku Karabinierów, JW. Graffa* Mellin *Brygadyera teraz w* Ostrołęce *nad* Narwią *konsystuiącego. W takim sposobie będzie pokazana pewna droga do Sukcessyi dobrze wiadomey.*

Podaie się do wiadomości, iż Fabryka Kart *uprzywileiowana* J. A. WILLINKA, *teraz się znayduie w kamienicy Possessyi JW.* Borcha *Woiewody, na Długiey Ulicy pod Nrem* 492.